Súd:	Okresný súd Nitra
Spisová značka:	18C/286/2016
Identifikačné číslo súdneho spisu:	4116215442
Dátum vydania rozhodnutia:	19. 10. 2017
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ:	JUDr. Mariana Podbehlá
ECLI:	ECLI:SK:OSNR:2017:4116215442.6

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Nitra sudkyňou JUDr. Marianou Podbehlou v spore žalobcov: 1/ Ing. Iveta Madolová, nar. X.X.XXXX, bytom R. O., Y. XXXX/XX, 2/ O. O., nar. X.X.XXXX, bytom R. O., Y. č. XXXX/XX, 3/ W. O., nar. XX.X.XXXX, bytom R. O., Y. č. XXXX/XX, zast. JAVOR - TOKÁR, advokátska kancelária, s.r.o., so sídlom Bratislava, Stará Vajnorská cesta č. 37, proti žalovaným: 1/ N. F., nar. X.X.XXXX, bytom Z. č. XXX, zast. JUDr. Kamil Beresecký, Advokátska kancelária so sídlom Nitra, Farská č. 33, 2/ Allianz - Slovenská poisťovňa a.s., so sídlom Bratislava, Dostojevského rad č. 4, o náhradu nemajetkovej ujmy takto

r o z h o d o l :

Žalované v l. a v 2. rade sú povinné zaplatiť žalobkyni v l. rade náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 20.000 eur s tým, že plnením jednej zo žalovanej zaniká v rozsahu tohto plnenia povinnosť druhej žalovanej.

Vo zvyšku súd žalobu zamieta.

Žalované v l. a v 2. rade sú povinné zaplatiť žalobkyni v 2. rade náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 15.000 eur s tým, že plnením jednej zo žalovanej zaniká v rozsahu tohto plnenia povinnosť druhej žalovanej.

Vo zvyšku súd žalobu zamieta.

Žalované v l. a v 2. rade sú povinné zaplatiť žalobcovi v 3. rade náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 15.000 eur s tým, že plnením jednej zo žalovanej zaniká v rozsahu tohto plnenia povinnosť druhej žalovanej.

Vo zvyšku súd žalobu zamieta.

Žalobcovia v l. až v 3. rade majú nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%.

o d ô v o d n e n i e :

1.Žalobcovia sa prostredníctvom právneho zástupcu domáhali písomne podanou žalobu zo dňa 10.06.2016 náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch. Žalobu odôvodnili tým, že dňa 16.6.2014 v čase okolo 10:40 hod. v katastri obce Jedľové Kostoľany na ceste III. triedy číslo 5114 viedol vodič Ľubomír Švec v smere z obce Malá Lehota do obce Jedľové Kostoľany osobné motorové vozidlo Fiat Marea, evidenčné číslo ZM 601 AX, pričom v kilometri 12 v rozpore s ustanovením § 16 ods. 1 zákona č. 8/2009 Z.z. o cestnej premávke išiel motorovým vozidlom rýchlosťou 82,0 km/hod. až 95,01 km/hod., hoci bezpečnému prejazdu zákrutou pri danom stave a povahe vozovky zodpovedala rýchlosť 70,01 km/hod. až 83.00 km/hod. Pri prejazde pravotočivou zákrutou v rozpore s ustanovením § 9 ods. 1 prešiel s vozidlom do protismeru, kde ním vedené vozidlo narazilo do zábradlia mosta 5114-012, následkom

čoho utrpel spolujazdec Ing. Dušan Madola sediaci na prednom sedadle mnohopočetné zranenia okrem iného zmliaždenie mozgového kmeňa pri porušení záhlavovo - krčného spojenia, ktoré spôsobilo, že Ing. Dušan Madola na mieste zomrel. Podpísaná nehoda a jej následky veľmi výrazne zasiahli do života celej rodiny žalobcov, do ich súkromia.

2.Právny zástupca žalobcov uviedol, že má za to, že žalovaný v 2. rade je pasívne legitimovaný v danej veci. Vykonaným dokazovaním bolo preukázané naplnenie predpokladov zodpovednosti žalovaných na náhradu nemajetkovej ujmy. Pokiaľ ide o otázku kto bol prevádzkovateľom motorového vozidla je nesporné, že touto osobou bola žalovaná v I. rade, keď z jej vlastnej výpovede ako aj z výpovede vodiča Šveca vyplynulo, že si boli vedomí faktickej aj právnej dispozície žalovanej v I. rade s týmto vozidlom a vodič Švec ho viedol na základe jej výslovného súhlasu. Z tohto pohľadu je irelevantné kto vozidlo šoféroval, prípadne kto uhrádzal náklady na pohonné hmoty a pod. Pokiaľ ide o pasívnu legitimáciu žalovanej v I. rade tá je daná podľa eurokonforného výkladu § 4 ods. 2 zák. o povinnom zmluvnom poistení. Poukázal na judikatúru ústavného súdu, keď všetky tri senáty ústavného súdu vyslovili právny názor a argumentáciu poisťovní v jednom rozhodnutí doslovne výslovne označili ako účelovú a márnu. Pokiaľ ide o rozhodnutie predložené žalovanou v 2. rade na ktoré odkazuje, toto bolo zaradené na rokovanie občianskoprávneho kolégia NSSR, na publikáciu v zbierke stanovísk a po kritike bol tento návrh stiahnutý. Pokiaľ by išlo o ustálený právny názor NSSR, nebol by taký návrh stiahnutý, naopak rozhodnutie by bolo publikované. Samotný následok neoprávneného zásahu je najzávažnejší a je nenapraviteľný. V konaní boli preukázané konkrétne následky tohto neoprávneného zásahu v živote žalobcov a to tak po psychickej stránke, strate možností prežiť život s blízkou a milovanou osobou, ako aj po stránke pracovnej, rodinnej, spoločenskej. Pokiaľ ide o prípadné spoluzavinenie poškodeného Dušana Madolu z výsledkov trestného konania vyplýva, že vodič Švec sa ku skutku priznal tak ako bol tento popísaný v obžalobe a aj následne v samotnom rozsudku. Obrana, že by mu mal poškodený Dušan Madola strhnúť volant, predstavuje ním uvádzanú obranu v trestnom konaní, ktorá však nebola nijako preukázaná. Ku skutku sa priznal v takom znení ako je uvedený v rozhodnutí v trestnom konaní a pokiaľ ide o použitie bezpečnostných pásov, nebolo žiadnym dôkazom preukázané, že takéto prípadné porušenie povinnosti sa podieľalo na vzniku škodlivého následku, to znamená, že za prípadného použitia bezpečnostných pásov by k úrazu poškodeného neprišlo.

3.Žalobkyňa v I. rade na pojednávaní uviedla, že smrť zasiahne každého a určite hlavne vtedy, keď je na to nepripravený. Manžel zomrel, nemal dožitých 46 rokov. Pomaly sa poznali 35 rokov, pričom manželstvo uzatvorili po 3 ročnej známosti. V ten deň sa lúčili ráno o 8.30 hod. odchádzala do práce do Bratislavy s tým, že príde na druhý deň. O 14.00 hod. prišli za ňou dvaja cudzí ľudia, ktorí jej oznámili, že manžel tragicky zahynul pri dopravnej nehode. V tomto čase bola v cudzom meste, boli tam cudzí ľudia, musela zavolať svojej dcére do Ameriky, ktorá išla na 3,5 mesačný pobyt, pričom v Amerike bola iba 4 dni a keď jej to volala, tak hovorila, že práve podpisuje pracovnú zmluvu. V tomto období mala dcéra 22 rokov a syn 17 rokov. Musí povedať, že manžel bol zdravým chlapom a manželstvo bolo prechádzkou ružovou záhradou. Manžel ju podporoval i v pracovnej oblasti, v práci sa jej darilo, mala vyššie pozície v práci, bol pre ňu aj pre deti morálnym a hodnotovým vzorom. Všetko mali zabehnuté a po jeho smrti sa všetko zrútilo, bol podporou i pre syna, ktorý je registrovaným hokejistom, brankárom, spolu chodili na zápasy, kameroval ho, vysvetľoval mu ako má postupovať. Keď prišlo k tejto udalosti snažila sa mu nahradiť otca, chodili na zápasy, podporovala ho aj po materiálnej stránke, postupne to však začalo upadať, pretože mu chýbal ten chtíč, ktorý vyprchal po smrti otca. S manželom postavili rodinný dom, v ktorom bývali 13 rokov, majú 50 árovú záhradu a teda musí zabezpečovať i starostlivosť o tento rodinný dom. V banke pracuje 26 rokov, pracovný čas má od rána do večera, ale môže povedať, že táto práca ju baví. Pred nehodou pracovala 8 mesiacov v Bratislave, bola regionálnym riaditeľom pre Bratislavu. Po nehode požiadala o preradenie, k zmene miesta výkonu práce prišlo 1.8.2014 z Bratislavy do Nitry a k zmene pracovnej pozícii prišlo 1.6.2016. Určite pomôže rodina, pomôže robota ako aj čas, ktorý však plynie pomaly. Manžel zabezpečoval chod domácnosti, staral sa, stratila túto podporu a to i po materiálnej stránke. Ako uviedla musela nechať pozíciu v Bratislave, pretože z hľadiska časového sa to nedalo stíhať. Od tejto udalosti taktiež, keď aj zvoní neznáme číslo bojí sa ho zdvihnúť, lebo nevie kto volá, pretože deti šoférujú. Keď počuje aj húkanie sanitky, tiež má z toho nepríjemný pocit. Manžel stál za ňou a potvrdia to aj ostatní, že žili usporiadaným rodinným životom. V to ráno predpokladá, že to bol pán Švec, volal manželovi, že mal ísť pracovne do lomu, nevie, či spolupracoval manžel s pánom Švecom, ale myslí si, že skôr nie, pretože takéto meno v rodine nepadlo. Manžel bol banským inžinierom, mal na starosti lomy. V súvislosti s dopravnou nehodou poberá sirotský a vdovský dôchodok.

4.Žalobkyňa v 2. rade na pojednávaní uviedla, že keď prišlo k tejto udalosti bola v Amerike, kde išla so spolužiačkami na pracovný pobyt s tým, že mali cestovať tri týždne. Bola v Amerike 4 dni, keď jej zavolala mamina, najskôr ju zrušila, pretože si myslela, že to nie je nič vážne. Potom jej však znovu volala a keď povedala, čo sa stalo, nevedela čo robiť, bolo to strašné. Bola na druhom kontinente, bola však s kamarátkami, ktoré ju podržali. Hneď si vybavila let domov a na druhý deň rodina ju čakala na letisku. Otec ju vozil do školy, na krúžky, keď bolo treba zobral ju do Nitry, nemal problém. Ocino jej veľmi chýba, chýba jej jeho objatie, keď išiel okolo, tak dal jej pusu a porozprávať sa s ním môže ísť iba na cintorín, kde chodí zapáliť sviečku. V tom období mala 22 rokov a ešte dva roky vysokej školy. Túto školu dokončila, otec nebol pri tom ako štátnicovala, nebol pri tom ako si brat v 17 rokoch urobil vodičák, nebol pri jej 25 narodeninách. Myslela si, že ju povedie k oltáru, pretože bol dobrým otcom a tak isto by bol aj dobrým starým otcom. Počas štúdia na vysokej škole bývala doma.

5.Žalobca v 3.rade na pojednávaní uviedol, že má teraz 19 rokov a nevie, čo bude ďalej robiť, keď mal menej rokov vedel, že chce byť hokejistom, pretože aj otec bol športovcom. Chcel ísť v jeho stopách, tak ako sestru aj jeho ocino vozil, kde bolo treba. Keď v 7. ročníku prestúpil na športovú školu do Levíc, keď bolo potrebné, prišiel po neho. Počas strednej školy býval na internáte, ocino nebol prítomný pri 18. narodeninách, nebude ani teraz pri 20., veľmi mu chýba. Musel za neho prevziať všetky práce, ktoré robil a tým pádom sa skončil študentský život. Snažia sa mamine pomáhať vo všetkom, ale je to veľmi ťažké. Stará sa o bazén, kosenie trávy, o stromčeky, čistí dlažbu, teda stará sa o celý exteriér. Voľný čas pred dopravnou nehodou trávil tak, že mal čas pre seba, chodil von s kamarátmi. Venoval sa športu, po nehode sa to zmenilo, nemal ho kto motivovať, stratil chtíč, avšak napriek tomu sa bude snažiť venovať sa hokeju i naďalej. Hokeju sa venuje od svojich 5 rokov, počas tohto obdobia boli aj chvíle keď ho to nebavilo a vtedy ho povzbudil otec. Trénuje v Leviciach, chýba mu motivácia.

6.Právny zástupca žalovanej v l. rade na pojednávaní uviedol, že čo sa týka skutkových okolností dopravnej nehody, žalovanú v l. rade to mrzí, vie o následkoch dopravnej nehody na žalobcov v l. až v 3. rade, súcití s nimi. Motorové vozidlo žalovaná v l. rade od roku 2009 nešoférovala, nešoférovala ani iné motorové vozidlá. Motorové vozidlo, ktorým došlo k dopravnej nehode si kupovala spolu s manželom ako náhradné vozidlo. Pán Švec žije s jej dcérou, majú spoločné dieťa a od roku 2013 motorové vozidlo výlučne užíval pán Švec, čo znamená, že platil poistky, benzín, chodil na kontrolu STK, emisnú, teda výlučne ho užíval iba pán Švec, a keď bolo treba motorové vozidlo opraviť, dal ho opraviť. Namietol pasívnu legitimáciu žalovanej v l. rade. Žalobcovia túto vyvodzujú z vlastníctva žalovanej v l. rade k dopravnému vozidlu, ktorým došlo k dopravnej nehode. Z dostupnej judikatúry súdov je zrejmé, že samotné vlastníctvo nie je totožné s termínom prevádzkovateľom motorového vozidla. V danom prípade vozidlo viac ako jeden rok užíval Ľubomír Švec, v tomto vozidle žalovaná v l. rade nikdy nesedela, nikdy ho neužívala. Všetky náklady spojené s užívaním vozidla znášal Švec. Z uvedeného jednoznačne vyplýva, že žalovaná v l. rade nebola prevádzkovateľkou tohto motorového vozidla. Vo všeobecnej rovine sa vyjadril tiež k otázke týkajúcej sa náhrady škody zo strany poisťovne, v tomto smere je toho názoru, že s názorom, ktorý vyslovil korešponduje napr. rozsudok Súdneho dvora EÚ C277/2012 z 24.10.2013, kde sa uvádza, že ako vnútroštátne právo umožňuje rodinným príslušníkom obede dopravnej nehody požadovať náhradu utrpenej nemajetkovej ujmy náhrada tejto ujmy musí byť krytá povinným poistením motorového vozidla. Samotný Švec, ktorý bol v čase nehody vodičom tohto vozidla, vo svojej výpovedi v postavení procesnej strany obvineného uviedol, že spolujazdec nebohý Madola nebol v čase dopravnej nehody pripútaný a že strhol volant na vozidle doprava. Táto skutočnosť v trestnom konaní ani v súčasnom dokazovaní vyvrátená nebola. V trestnom konaní bol vyhotovený ZP znalec Ing. Lehmana zo dňa 2.9.2014, kde sa na str. 34 uvádza v odpovedi na túto otázku, že je možné za jednu z technických príčin nehody označiť strhnutie riadenia vpravo, ktoré malo byť vyvolané z neznámych príčin spolujazdcovi, teda ani znalec túto možnosť nevylúčil. Poukázal na to, že aj výška uplatnenej nemajetkovej ujmy nezodpovedá výške aká býva súdnymi inštitúciami v takýchto prípadoch priznaná.

7.Žalovaná v l. rade na pojednávaní uviedla, že bola len majiteľkou auta, pán Švec sa staral o auto, kupoval tam benzín, navštevoval s ním technickú kontrolu, platil zákonnú poistku, takto auto požíval v roku 2013 aj v roku 2014. Medzi nimi nebola žiadna písomná zmluva, auto mu požičala, pretože auto potreboval. Už 18 rokov nešoféruje žiadne motorové vozidlo. Bola vlastníkom motorového vozidla, výlučným vlastníkom, pánovi Švecovi dala súhlas na používanie motorového vozidla, mal prístup k motorovému vozidlu, povedala mu, že si ho môže kedykoľvek zobrať.

8.Žalovaná v 2.rade na pojednávaní uviedla, že z ľudského hľadiska je im ľúto, že prišlo k takejto situácii. Dopravné nehody sa stávajú, pri dopravných nehodách sú ľudia zranení ako i zomierajú. Na danú vec je potrebné sa pozrieť však z hľadiska právneho a vecného. Žalovaná v I. rade nie je prevádzkovateľom motorového vozidla. Neznamená to, že keď žalovaná v I. rade má uzatvorenú zo žalovaným v 2. rade poistnú zmluvu, že je prevádzkovateľom motorového vozidla, pretože je potrebné rozlišovať medzi prevádzkovateľom a vlastníkom motorového vozidla. Povinné zmluvné poistenie sa vzťahuje na zodpovednosť na škodu a škodu nemožno extenzívne sťahovať na škodu tak ako bola uvedená v žalobe. Je potrebné vychádzať z existujúceho právneho stavu aj keď zo strany právneho zástupcu žalobcov bolo predložené rozhodnutie Ústavného súdu, toto nebolo predložené kompletne, pretože k tomuto je pripojené i odlišné stanovisko sudcu Milana Ľalíka. Nič nemení na ich názore ani rozhodnutie Európskeho súdneho dvora. Slovenská právna úprava zatiaľ dôsledne rozlišuje medzi škodou podľa § 420 a nasl. Obč. zák. a nemajetkovou ujmou podľa § 11 a nasl. Obč. zák. Zo žaloby ani z priebehu konania nevyplýva, na základe ktorého konkrétneho ustanovenia zákona č. 381/2001 si žalobcovia uplatňujú nárok na náhradu nemajetkovej ujmy a pod ktorý z taxatívne vymedzených nárokov v § 4 uvedeného zákona svoj nárok subsumujú. Pri nárokoch podľa § 13 OZ je možné si uplatňovať nemajetkovú ujmu len voči osobe, ktorá sa zásahu do integrity osobností dopustila, čo vo vzťahu k žalovanej v 2. rade nie je splnené. Európsky súdny dvor v rozsudku C-22/12 vo veci Haasová nijakým spôsobom nespochybnil záver doterajšej judikatúry aplikujúcej vnútroštátne právo, v zmysle ktorej náhrada nemajetkovej ujmy nespadá do krytia povinného zmluvného poistenia. Taktiež nebolo konštatované, že by aproximácia smerníc bola zo strany SR vykonaná zákonom č. 381/2001 nedostatočne. Pokiaľ ide o uplatnenú výšku nároku žalobcov, zo žaloby nie je jasné na základe čoho sa žalobcovia domáhajú odškodnenia práve vo výške 70.000 eur eventuálne 50.000 eur a od čoho tieto sumy odvíjajú. Poukázala na to, že pri náhrade nemajetkovej ujmy, pri násilných úmyselných trestných činoch je priznávaný všetkým osobám, ktorým bolo zasiahnuté úmyselným trestným činom do osobnostných práv 50 násobok minimálnej mzdy, čo v prepočte je výrazne nižšia suma akú si uplatňujú žalobcovia v tomto konaní, pričom k zásahu do osobnostných práv došlo nedbanlivostným trestným činom.

9.Svedok Ľubomír Švec na pojednávaní uviedol, že poznal Dušana Madolu, ktorému v deň, keď došlo k nehode telefonoval s tým, že pôjdu do kameňolomu, pretože potreboval niečo riešiť pracovne. Povedal mu, že pôjdu na jeho aute, pretože je tam cesta zlá. Dušan s tým súhlasil. Keď sa vracali späť, vošli na určitom úseku do zákruty, pocítil jeho ruku na volante, ktorý mierne ohol doprava, auto sa stalo neovládateľným, snažil sa ho vyrovnať, avšak sa mu to nepodarilo. Počas jazdy neboli pripútaní. Kontaktoval rodinu poškodených prostredníctvom svojho otca, pretože bol hospitalizovaný, chcel sa stretnúť s rodinou, potom sa stretli na cintoríne pri Dušanovom hrobe, kde sa pani Madolovej ospravedlnil a rozprávali sa o nehode. Poškodenej rodine neposkytol peňažné ani nepeňažné plnenie. Jeho vzťah s pánom Dušanom bol kamarátsky, on bol kolegom jeho otca. Keďže začal vykonávať podnikateľskú činnosť, začali sa stretávať aj kvôli práci, vychádzali spolu dobre. Je mu to neskutočne ľúto, čo sa stalo, má to stále pred očami, mrzí ho to, nevie, čo ešte má urobiť. K nehode prišlo motorovým vozidlom Fiat Sedan, ktoré patrí žalovanej v I. rade, ona ho však vôbec nepoužívala, nepoužívala ani iné motorové vozidlá a ani toto. V lete v roku 2013 sa s ňou dohodol, že motorové vozidlo bude využívať a odvtedy platil a hradil všetky náklady spojené s motorovým vozidlom a to náklady na naftu, poistku, STK ako aj opravy.

10.Svedok Marek Sarka na pojednávaní uviedol, že pred tromi rokmi zahynul jeho švagor Dušan Madola, ktorý sedel v motorovom vozidle vedľa pána Šveca, stalo sa to, keď sa vracali zo služobnej cesty pri Jedľových Kostoľanoch. Sú iba dohady ako sa to stalo, čím bola spôsobená táto dopravná nehoda, či to bola neprimeraná rýchlosť, bol sa pozrieť na mieste samom a videl aj fotografie ako aj zničené auto. Čo sa týka rodinného spolužitia sestry a jej manžela k tomu by sa vyjadril, že Dušana poznal od svojich 10 rokov. Ich manželstvo bolo harmonické, nebohý švagor bol človekom, otcom, ktorý bol vzorom nielen pre deti, manželku, ale aj pre neho, neprišiel s ním do konfliktu, mal veľa kamarátov. Syn sa venoval od mala športu a švagor ho v tom podporoval, teda v hokeji, videl sa v ňom, trávili spolu veľa času. Takisto podporoval aj svoju dcéru, či už v oblasti vzdelávania, alebo trávením spoločných chvíľ. Veľa krát boli spolu aj na dovolenke, môže povedať, že ho veľmi dobre poznal. Manželka, deti ako aj rodina to niesli veľmi ťažko, na takúto udalosť neboli pripravení, pretože švagor bol zdravý, plný energie, prišlo to nečakane, aj keď sú to už tri roky. Zasiahlo to žalobcov nielen po psychickej stránke, ale aj v otázke fungovania rodiny, pretože švagor zabezpečoval veľmi veľa vecí, či už okolo domácnosti, alebo detí. Ťažko sa to popisuje aký je tento psychický stav, ale tá psychická ujma bola, aj tu je. Žalobcovia sa

určite nevysporiadali s touto stratou, je pravdou, že život beží ďalej, ale pár týždňov resp. mesiacov pred touto nehodou dostala sestra výhodné zamestnanie v Bratislave, keďže pracuje v oblasti bankovníctva, získala vyššiu funkciu, z toho dôvodu domov dochádzala na dva, tri dni, po tejto udalosti sa musela vrátiť domov resp. bližšie, aby mala dohľad na domácnosťou.

11.Súd okrem výsluchu strán sporu, výsluchom svedkov, doplnil dokazovanie oboznámením sa s fotodokumentáciou, s oznámením o narodení, sobášnym listom, vyhľadávaním poisťovateľa podľa EČV, rozsudkom OS Nitra č.k. 21T/16/2015-267, záznamom dopravnej nehody, úmrtným listom, výpisom z OR žalovaného v 2. rade, s vyjadrením zo dňa 8.7.2016, 19.7.2016, výzvami Sociálnej poisťovne, s oznámením o poukázaní náhrady škody, rozpisom vyplatených dávok, s uznesením ORPZ ČVS:ORP-996/1-VYS-NR-2014 GL, rozsudkami NSSR č. k. 3Cdo/301/2012, 4Cdo/139/2011, 4Cdo/168/2009, rozsudkom KS v Žiline č. k. 5Co/141/2011-346,7Co/161/2016-382, rozsudkom KS v Banskej Bystrici č. k. 13Co/39/2012-110, rozsudkom KS v Prešove č. k.12Co/89/2013-216, potvrdením Daňového úradu Nitra, zo dňa 12.7.2016, výmenným lístkom, výplatným lístkom, s vyjadrením zo dňa 16.9.2016, vyjadrením žalovaného v 2. rade zo dňa 26.10.2016, s návrhom na uzatvorenie zmluvy zo dňa 9.5.2007, s vyjadrením zo dňa 19.12.2016, zápisnicou zo zasadnutia občianskoprávneho kolégia NSSR zo dňa 19.9.2016, uznesením Ústavného súdu SR I. ÚS 206/2015-25,III. ÚS 645/2015-30, odlišným stanoviskom sudcu Milana Ľalíka, uznesením Ústavného súdu III.ÚS 666/2016-36, uznesením KS v Nitre č. k. 9Co/320/2016-344, uznesením NSSR č.k. 8Cdo/219/2016, obsahom spisu 2T/16/2015 a zistil nasledovný skutkový stav :

12.Dňa 16.6.2014 v čase okolo 10:40 hod. v katastri obce Jedľové Kostoľany na ceste III. triedy číslo 5114 vodič Ľubomír Švec v smere z obce Malá Lehota do obce Jedľové Kostoľany viedol osobné motorové vozidlo Fiat Marea, evidenčné číslo ZM 601 AX, pričom v kilometri 12 v rozpore s ustanovením § 16 ods. 1 zákona č. 8/2009 Z.z. o cestnej premávke viedol osobné motorové vozidlo rýchlosťou 82,0 km/hod. až 95,01 km/hod., hoci bezpečnému prejazdu zákrutou pri danom stave a povahe vozovky zodpovedala rýchlosť 70,01 km/hod. až 83.00 km/hod. Pri prejazde pravotočivou zákrutou v rozpore s ustanovením § 9 ods. 1 prešiel s vozidlom do protismeru, kde ním vedené vozidlo narazilo do zábradlia mosta 5114-012, následkom čoho utrpel spolujazdec Ing. Dušan Madola sediaci na prednom sedadle mnohopočetné zranenia okrem iného zmliaždenie mozgového kmeňa pri porušení záhlavovo - krčného spojenia, ktoré spôsobilo, že Ing. Dušan Madola na mieste dopravnej nehody zomrel. Rozsudkom Okresného súdu Nitra, č. k. 21T/16/2015-267, zo dňa 29.04.2015, ktorý nadobudol právoplatnosť a vykonateľnosť dňa 29.04.2015 bol vodič Ľubomír Švec za predmetný skutok odsúdený pre prečin usmrtenia podľa § 149 ods. 1 ods. 2 písmeno a) Trestného zákona s poukazom na ustanovenie §138 písmeno h) Trestného zákona, za čo mu súd uložil trest odňatia slobody dva roky, ktorého výkon podmienečne odložil so skúšobnou dobou 3 roky a uložil mu trest zákazu viesť vozidlá akéhokoľvek druhu v cestnej premávke v trvaní 42 mesiacov. Uznesením sp. zn. 21T/16/2015 zo dňa 24.4.2017 bolo rozhodnuté o podmienečnom upustení od výkonu zvyšku trestu zákazu činnosti viesť motorové vozidlá akéhokoľvek druhu v cestnej premávke v trvaní 42 mesiacov a bola určená skúšobná doba v trvaní 21 mesiacov. Osobné motorové vozidlo Fiat Marea EČV: ZM 601 AX bolo v držbe a vlastníctve žalovanej v I. rade, ktorá bola v čase dopravnej nehody jeho prevádzkovateľom. Vozidlo malo uzatvorené povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla u žalovanej v 2. rade.

13. Podľa § 420 ods. 2 Obč. zák. škoda je spôsobená právnickou osobou alebo fyzickou osobou, keď bola spôsobená pri ich činnosti tými, ktorých na túto činnosť použili. Tieto osoby samy za škodu takto spôsobenú podľa tohto zákona nezodpovedajú; ich zodpovednosť podľa pracovnoprávnych predpisov nie je tým dotknutá.

14.Podľa § 427 ods. 1 Obč. zák. fyzické a právnické osoby vykonávajúce dopravu zodpovedajú za škodu vyvolanú osobitnou povahou tejto prevádzky.

15.Podľa § 427 ods. 2 Obč. zák. rovnako zodpovedá aj iný prevádzateľ motorového vozidla, motorového plavidla, ako aj prevádzateľ lietadla.

16.Podľa § 428 Obč. zák. svojej zodpovednosti sa nemôže prevádzateľ zbaviť, ak bola škoda spôsobená okolnosťami, ktoré majú pôvod v prevádzke. Inak sa zodpovednosti zbaví, len ak preukáže, že sa škode nemohlo zabrániť ani pri vynaložení všetkého úsilia, ktoré možno požadovať.

17.Podľa § 429 Obč. zák. prevádzateľ zodpovedá ako za škodu spôsobenú na zdraví a veciach, tak za škodu spôsobenú odcudzením alebo stratou vecí, ak stratila fyzická osoba pri poškodení možnosť ich opatrovať.

18.Podľa § 15 ods. 1 zák. č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov, náhradu škody uhrádza poisťovateľ poškodenému. Poškodený je oprávnený uplatniť svoj nárok na náhradu škody priamo proti poisťovateľovi 20) a je povinný tento nárok preukázať.21)
19.Podľa § 11 Obč. zák. fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy.

20.Podľa § 13 ods. 2 Obč. zák. pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadosťučinenie podľa odseku 1 najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jeho vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch.

21.Podľa § 13 ods. 3 Obč. zák. výšku náhrady podľa odseku 2 určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo.

22.Ustanovenia Občianskeho zákonníka v §§ 11 až 13 dávajú oporu pre priznanie náhrady nemajetkovej ujmy za zásah do osobnosti fyzickej osoby aj v dôsledku dopravnej nehody. Pre určenie výšky primeraného zadosťučinenia v peniazoch sú stanovené dve kritéria, z ktorých súd musí vychádzať a to sú závažnosť vzniknutej nemajetkovej ujmy a okolnosti, za ktorých k neoprávnenému zásahu do osobnosti fyzickej osoby došlo. Nemajetkovou ujmou v zmysle ustanovenia § 13 ods. 2 O.z. je taká ujma, ktorá sa premieta do psychickej sféry fyzickej osoby a do jej postavenia v spoločnosti. Takáto ujma sa teda bezprostredne nepremieta do fyzickej integrity ani do majetkovej sféry fyzickej osoby. Zmyslom náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch v zmysle ustanovenia § 13 ods. 2 O.z. je dosiahnuť vyváženosť miery ujmy na hodnotách ľudskej dôstojnosti s konkrétnym finančným vyjadrením náhrady takej nemajetkovej ujmy a s prihliadnutím na všetky okolnosti konkrétneho prípadne optimálne, a tým účinne vyvážiť a zmierniť nepriaznivý následok neoprávneného zásahu a poskytnúť čo najúplnejšiu a najúčinnejšiu občianskoprávnu ochranu osobnosti fyzickej osoby.

23.Pre posúdenie otázky pasívnej legitimácie prevádzkovateľa ako osoby zodpovednej za zásah do osobnostných práv fyzickej osoby a tým zaviazanej na náhradu nemajetkovej ujmy je potrebné posúdiť aj čo treba rozumieť pod pojmom škoda. Zo súdnej praxe usmrtenie pri dopravnej nehode vyvoláva nielen občianskoprávnu zodpovednosť za škodu, ale aj občianskoprávnu zodpovednosť za neoprávnený zásah do osobnostných práv. Rozširujúci výklad pojmu škoda pre účely zákona o povinnom zmluvnom poistení je aj ústavne konformný a treba vychádzať z chápania tohto pojmu v komunitárnom práve (rozsudok Súdneho dvora vo veci C-63/2009). Zo znenia zákona o povinnom zmluvnom poistení vyplýva, že je možné, aby bola pozostalým po obeti dopravnej nehody priznaná náhrada nemajetkovej ujmy. Podľa § 427 ods. 1 Občianskeho zákonníka fyzické a právnické osoby vykonávajúce dopravu zodpovedajú za škodu vyvolanú osobitnou povahou tejto prevádzky. Základom objektívnej zodpovednosti podľa § 427 Občianskeho zákonníka je škoda vyvolaná osobitnou povahou prevádzky dopravného prostriedku, teda osobitná, kvalifikovaná udalosť, nie zavinené porušenie povinností prevádzateľa. To znamená, že predpokladmi vzniku tejto zodpovednosti sú: škoda, osobitná povaha danej prevádzky a príčinná súvislosť medzi nimi. Právna úprava vychádza zo zásady, že ten, kto určitý dopravný prostriedok prevádzkuje, má niesť riziko nebezpečia, ktoré z tejto prevádzky vyplýva pre okolie. Subjektom tejto objektívnej zodpovednosti je vždy prevádzateľ, nie vodič, ktorý dopravnú nehodu zavinil. Vo vzťahu k všeobecnej zodpovednosti podľa § 420 Občianskeho zákonníka toto ustanovenie nie je ustanovením špeciálnym, ale obe skutkové podstaty stoja vedľa seba. Z tohto dôvodu sa poškodený môže domáhať náhrady škody voči prevádzateľovi dopravného prostriedku podľa § 427 na základe objektívneho princípu. Podľa existujúcej súdnej praxi zostáva vlastník vozidla jeho prevádzkovateľom aj v prípade, ak svoje vozidlo požičia tretej osobe, nie je preto podstatné a významné či prevádzateľ vozidla bol alebo nebol vlastným fyzickým pôvodcom zásahu, pôvodcom mechanizmu, ktorým bol zásah proti osobnej sfére fyzickej osobe spôsobený. Z týchto dôvodov súd mal za to, že žalovaná v 1. rade bola pasívne legitimovanou v danej veci.

24.Náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa § 13 ods.2 a 3 OZ spadá do rozsahu povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, keď zákon č. 381/2001 Z. z. zaviedol všeobecný priamy nárok poškodeného na náhradu škody proti poisťovateľovi zodpovednej osoby tak, ako to poznajú všetky právne úpravy v Európe. Vo vzťahu k žalovanej v 2. rade ide o špecifické právo poškodeného na výplatu plnenia za poisteného škodcu vo výške a v rozsahu v akom za škodu zodpovedá poistený škodca. Súd poukazuje na právnu úpravu v smerniciach (Smernica rady č. 72/166/EHS č. 90/232/EHS, 2000/26/ES), podľa ktorých sú členské štáty povinné prijať všetky primerané opatrenia zabezpečujúce, aby zodpovednosť za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel obvykle sa nachádzajúcich na jeho území bola pokrytá poistením s cieľom ochrany poistených strán a potencionálnych obetí nehôd a aby akékoľvek škody a ujmy v oblasti povinného poistného krytia motorových vozidiel nezostali neuhradené. Súd preto neuznal právnu argumentáciu žalovanej v 2. rade, že nie je pasívne legitimovanou stranou sporu a poukazuje na uznesenia Ústavného súdu SR I. ÚS 206/2015-25, III. ÚS 645/2015-30 .

25.Na základe vykonaného dokazovania súd mal za preukázané, že vplyvom dopravnej nehody závažným spôsobom bolo dotknuté právo žalobcov na ich súkromný a rodinný život. Žalobcovia sa dôvodne domáhajú zaplatenia náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch, pričom však súd poukazuje na to, že priznanie nemajetkovej ujmy nie je reparáciou. Súd dospel k záveru, že v rodine žalobcov došlo k nenapraviteľnej ujme, ktorú možno len zmierniť priznaním peňažnej satisfakcie za túto ujmu, keď náhle a nepredvídateľne prišli žalobcovia o najdôležitejšiu osobu svojho života, stratili osobu zabezpečujúcu im osobnú starostlivosť a stratili výhľad na hmotné zabezpečenie zo strany manžela a otca do budúcnosti. Smrťou manžela a otca bola narušená celistvosť ich rodiny, bolo zasiahnuté do ich súkromného a rodinného života, pričom následky sú trvalé a neodstrániteľné. Je nespochybniteľné, že žiadna priznaná suma nenahradí žalobcom otca a manžela, no môže zmierniť následky vzniknutej nemajetkovej ujmy. Následky súviseli nielen s tým, že určité obdobie sa život rodiny a chod domácnosti zmenil, zároveň súd prihliadol u žalobcov aj na citovú ujmu spočívajúcu v nepríjemných pocitoch, smútku, šoku z dopravnej nehody, následkom ktorej zomrel manžel žalobkyne v 1. rade a otec žalobcov v 2., 3. rade. Súd poukazuje predovšetkým na to, že žalobkyňa v l. rade viedla s Dušanom Madolom príkladný rodinný život (preukázané i fotografiami, výsluchom svedka Mareka Sarku), prišla o partnera, úmrtím manžela došlo k zániku manželstva. Po udalosti bola nútená odísť pracovať do Nitry, inak by chod domácnosti nezvládala. Žalobkyňa v 2. rade bola v čase tragickej udalosti v zahraničí, kde začínala pracovno-poznávací pobyt, z ktorého sa musela predčasne vrátiť, mala s neb. otcom vytvorený citový vzťah. Žalobca v 3. rade je športovcom v ľadovom hokeji. Žil s otcom denno-denne hokejom a jeho strata je pre neho tiež tragickou ujmou, pretože otec s ním chodil na zápasy, na tréningy, podporoval ho nielen materiálne, ale aj psychicky. Takisto rodina ostala bez príjmu, keď rodinu po materiálnej stránke zabezpečoval aj nebohý otec a manžel. Teda v konaní bolo preukázané, že žalobcovia ako najbližší príbuzní mali s nebohým manželom a otcom vytvorený pevný citový vzťah. Súd pri určení výšky priznanej nemajetkovej ujmy vychádzal z tých okolností, že smrťou Dušana Madolu bola spôsobená trvalá a neodstrániteľná ujma žalobcom, rodina už nebude spĺňať svoju funkciu - reprodukčnú, výchovnú, ekonomickú prípadne výrobnú, ochrannú, emocionálnu a preto súd považoval výšku priznanej nemajetkovej ujmy 20 000 eur žalobkyni v 1. rade a žalobcom v 2.,3. rade každému 15 000 eur za primeranú tomu, že k zásahu do práva na ochranu osobnosti fyzickej osoby došlo v značnej miere ako i s prihliadnutím na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo. Vo zvyšku súd žalobu zamietol.

26.Podľa § 255 ods. 1 CSP súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

27.Súd v danej veci priznal žalobcom v l. až v 3. rade nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100% s poukazom na uznesenie NS SR 5M Cdo/7/2010 z 23.2.2011, nakoľko stanovenie výšky plnenia na náhradu nemajetkovej ujmy je závislé vždy do úvahy súdu. Súd preto priznal náhradu trov konania v plnej výške, aj keď nárok žalobcom nebol priznaný v požadovanej výške. O výške náhrady trov konania rozhodne súdny úradník po právoplatnosti rozhodnutia (§ 262 ods. 2 CSP), pričom súdom prisúdená výška plnenia žalobcom bude základom pre výpočet výšky náhrady trov konania.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu možno podať odvolanie v lehote 15 dní odo dňa jeho doručenia na Okresný súd Nitra v dvoch vyhotoveniach.

V prípade, že si povinný dobrovoľne nesplní čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, môže oprávnený podať návrh na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona, ak ide o rozhodnutie o výchove maloletých detí, návrh na súdny výkon rozhodnutia.
V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (§ 127 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok, ďalej CSP) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).
Podľa § 365CSP, odvolanie možno odôvodniť len tým, že
a) neboli splnené procesné podmienky,
b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.
Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.
Odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.